

Asia: VN/8329/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Kotoutumislain korvaukset (61-62 §)

Korvausaikaa esitetään lyhennettävän yhdellä vuodella, jolloin laskennallisen korvauksen piirissä olevien osalta 2 vuotta ja kiintiöpakolaisten osalta 3 vuotta.

Lakimuutos vähentää kuntien ja hyvinvointialueiden tuloja. Korvausajan lyhentäminen lisää myös kuntien ja hyvinvointialueiden menoja.

Maksu käyttämättä jääneen tapaamisen tulkkauksekustannuksesta (32 a §)

Kunta tai työvoimaviranomainen saa periä maahanmuuttaneelta tai kotoutuja asiakkaalta tulkitsemisesta aiheutuneet kustannukset jos, asiakas ilman hyväksytyä syytä ja varattua aikaa ennalta peruuttamatta on jäänyt saapumatta varattuna aikana vastaanotolle.

Kyseinen lain kohta turvaa yhdenvertaisen kohtelun verrattuna sosiaali ja terveydenhuollon asiakkaisiin. Asiakasmaksulaissa(30.12.2020/1201) säädetään käyttämättä jätetystä palvelusta perittävästä maksusta.

Alaikäisenä yksin tulleiden tuki (34, 69 §)

Hyvinvointialue ja kunta järjestävät palvelut alaikäisenä ilman huoltajaa tulleele alaikäiselle henkilölle. osana sosiaalihuoltoa. Hyvinvointialueelle korvataan alaikäisenä ilman huoltajaa tulleen kustannukset. korvauksia maksettaisiin jatkossa 1.7.2024 alkaen 23 ikävuoteen saakka.

On arvioitu, että muutoksella säästetään noin 1,6 M€, mikäli jokainen alaikäisenä Suomeen saapunut nuori käyttäisi palvelua 25 ikävuoteen saakka. Todellisuudessa on oletettavaa, että ko. nuoret tulevat tarvitsemaan hyvinvointialueiden sosiaalipalveluja (sosiaalityö, mielenterveyspalvelut, opiskeluhoollon palvelut), joten arvioidut säästöt jäävät vähäisemmiksi ja kustannukset siirtyvät hyvinvointialueiden maksettaviksi.

Lakimuutos tulee voimaan ilman siirtymäaika, jolloin nuoren oikeus aikuistumisen tukeen päättyy 23 ikävuoteen. Tämä aiheuttaa haasteita pitkäkestoisempien sopimusten vuoksi. Riskinä on, että itsenäistymiseen liittyvät kustannukset siirtyvät hyvinvointialueiden kustannettaviksi, koska sosiaalihuollon palveluja tulee järjestää (1301/2014) 11§ perusteella mm. jokapäiväisestä elämästä selviytymiseen ja sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseksi ja osallisuuden edistämiseksi.

Pakolaisten vastaanotto (44 §)

Ko pykälän tavoitteena on selkeyttää kunnan ja hyvinvointialueen työnjakoa pakolaisten vastaanotossa. Laki uudistus esityksen mukaan hyvinvointialueiden rooli kasvaa pakolaisten vastaanoton ensimmäisten päivien tehtävissä. Mikäli jokin tehtävä on sosiaalihuoltoa kuten esimerkiksi ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden kohdalla, tulisi tehtävään kuulua pakolaisten vastaanoton tehtävät hyvinvointialueille. Esimerkkeinä mm. asunnon välttämätön kalustaminen (ml. käyttötavarat, ensimmäisten päivien ruuat sekä kiintiöpakolaisten vastaanottaminen esimerkiksi lentokentällä.

Esityksen valmisteluteksteissä todetaan, että hyvinvointialueen tulisi hakea kaikille kiintiöpakolaisille ja tarvittaessa muille kuntapaikalle ohjattaville etukäteen toimeentulotukipäätös, jolla hyvinvointialue voi hankkia asuntoon valmiiksi välttämättömiä tavaroita ja ruokaa,

Esitettyä lainkohtaa tulee arvioida uudelleen ja huomioida mm. kuntien kanssa tehtävän työnjaon pirstoutuminen asunnon hankinnan ja kalustamisen suhteen. Lisäksi sekä ikääntyminen ja vammaisuus on monimuotoista, osalla on edellytyksiä hoitaa itse asioitaan ja osa tarvitsee enemmän tukea.

Lisäksi ko säädös lisää hyvinvointialueille tarvittavaa henkilöstöresurssia ja osaamista mm. kielitaitoa.

Muut huomiot

-

Halonen Timo
Kainuun hyvinvointialue

Hälinen Elina
Kainuun hyvinvointialue